
LABĀS PRAKSES VADLĪNIJAS

Iespējamie kritēriji DUS tīklu
pakalpojumu iepirkumu konkursiem

SATURS

1. Kritērijs.

DUS tīkla ģeogrāfiskais pārklājums un ar to saistītais DUS minimālais skaits.

---

2. Kritērijs.

Attālums līdz DUS.

---

3. Kritērijs.

Degvielas atbilstība konkrētiem standartiem.

---

4. Kritērijs.

Auto mazgāšanas pakalpojuma pieejamība.

---

5. Kritērijs.

Darbības nepārtrauktība.

---

6. Kritērijs.

Video novērošana DUS.

---

7. Kritērijs.

Pirkumu monitoringa un brīdināšana par aizdomīgiem darījumiem.

---

8. Kritērijs.

Iespēja iegādāties degvielu ārvalstīs.

---

9. Kritērijs.

Rēķinu apmaksas termiņi.

---

10. Kritērijs.

Papildu pakalpojumu un preču pieejamība.

---

11. Kritērijs.

ISO standartu ievērošana.

---

12. Kritērijs.

Saimnieciskajai darbībai atbilstošs un ērts DUS teritorijas plānojums.

KRITĒRIJS:

DUS tīkla ģeogrāfiskais pārklājums un ar to saistītais DUS minimālais skaits

APRAKSTS UN PIEMĒRI:

Atkarībā no iepircēja saimnieciskās/ikdienas darbības iepircējs var noteikt prasības attiecībā uz DUS tīkla ģeogrāfisko pārklājumu atbilstoši savām objektīvajām vajadzībām. Ar ģeogrāfisko pārklājumu var saprast gan konkrētu apdzīvotu vietu, noteiktu rajonu, apgabalu, līdz pat visas LR valsts teritorijai vai pat iekļaujot ārvalstis. Piemēram, ja iepircēja autotransporta maršruti aprobežojas ar Rīgas teritoriju un tā autoparks darbojas vairākos Rīgas rajonos, iepircējs var noteikt prasību, ka konkursantam jānodrošina vismaz X DUS atrašanās Rīgas teritorijā šādos rajonos Y, Z, J.

Ja iepircēja darbība paredz regulāru autotransporta kustību starp dažādām pilsētām, var tikt izvirzīta prasība, ka konkursantam jānodrošina vismaz X DUS katrā no šīm pilsētām, kā arī atkarībā no attāluma starp pilsētām objektīvi nepieciešamo DUS skaits starp tām (uz konkrētiem autoceļiem).

IEGUVUMI:

Sadarbība ar vienu DUS tīklu konkrētajā apvidū nodrošina:

- vienlīdzīgu servisa un produktu pieejamību;
- netiek jaukta dažādu tirgotāju piedāvātā degviela, jo tām var tikt pievienotas dažādas piedevas, kuru savstarpēja sajaukšana nav vēlama;
- pirkumi teritoriāli atdalītajos DUS parādās vienā kopējā rēķinā;
- autotransporta lietotājiem nav nepieciešamas vairākas kartes;
- vienādu un kopējam apjomam atbilstošu atlaides līmeni vienā tīklā esošajās DUS;
- mazākus administratīvos izdevumus, kā slēdzot un uzraugot vairākus līgumus ar dažādiem DUS tīkliem.

KRITĒRIJA PIEMĒROŠANAS VEIDI:

- Kritērijs tiek noteikts kā obligātā kvalifikācijas prasība – tiek noteikts ģeogrāfiskais apgabals, kur *obligāti* jānodrošina DUS pieejamība;
- kritērijs tiek vērtēts kā viens no *saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma* vērtēšanas kritērijiem – vērtējot katra pretendenta piedāvāto DUS skaitu iepircēja definētajā ģeogrāfiskajā apgabalā.

ATSAUCES UZ IUB LĒMUMIEM:

- <http://www.iub.gov.lv/files/lemumi/lem199519.pdf> (lēmuma [2] daļa par DUS skaita vērtēšanas pamatotību)
- <http://www.iub.gov.lv/files/lemumi/lem206631.pdf> (lēmums par DUS skaita vērtēšanas pamatotību)
- <http://www.iub.gov.lv/files/lemumi/lem197667.pdf> (lēmuma [1] daļa par iespējām iegādāties degvielu citās valstīs vērtēšanu saimnieciski izdevīgākajā piedāvājumā)
- <http://www.iub.gov.lv/files/lemumi/lem164881.pdf> (prakse par DUS skaita vērtēšanas pamatotību)

KRITĒRIJS:

Attālums līdz DUS

**APRAKSTS
UN PIEMĒRI:**

Pamatojoties uz savām vajadzībām, iepircējs var noteikt maksimālo attālumu līdz konkrētām DUS, piemēram, no biroja vai autoparka atrašanās vietas u. tml. Piemēram, ja iepircējam nepieciešama viena DUS Rīgas pilsētā un tā autotransporta kustība galvenokārt notiek konkrētā pilsētas rajonā, un maršruta sākums parasti ir tā birojs, tad iepircējs var noteikt, ka DUS jāatrodas ne tālāk kā X km no biroja.

IEGUVUMI:

Pieaugot degvielas cenām, ikviens papildus nobrauktais kilometrs rada izmaksas, piemēram, ja autotransportam speciāli jābrauc uzpildīt degvielu uz attālāku DUS. Attiecīgi, jo tuvāk atrodas DUS, jo mazāki ir izdevumi (degvielas patēriņš, autovadītāja papildu darba laiks, automašīnas un riepu nolietojums).

**KRITĒRIJA
PIEMĒROŠANAS
VEIDI:**

- Kritērijs noteikts kā obligāta kvalifikācijas prasība, nosakot attālumu, kura robežās obligāti jānodrošina DUS pieejamība;
- kritērijs tiek vērtēts kā viens no saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem, vērtējot katra pretendenta piedāvāto attālumu līdz DUS, attiecīgi piešķirot par to punktus.

**ATSAUCES
UZ IUB
LĒMUMIEM:**

- <http://www.iub.gov.lv/files/lemumi/lem206631.pdf> (prakse par attāluma vērtēšanu saimnieciski izdevīgākajā piedāvājumā)
- <http://www.iub.gov.lv/files/lemumi/lem197667.pdf> (lēmuma [2] daļa par attāluma vērtēšanu saimnieciski izdevīgākajā piedāvājumā)
- <http://www.iub.gov.lv/files/lemumi/lem164881.pdf> (prakse par attāluma vērtēšanu saimnieciski izdevīgākajā piedāvājumā)

KRITĒRIJS:

Degvielas atbilstība konkrētiem standartiem

APRAKSTS UN PIEMĒRI:

Ir dažādi degvielas (benzīna un dīzeļdegvielas) standarti. ES ir noteikti šādi standarti:

- benzīnam – EN228;
- dīzeļdegvielai – EN590.

Praktiski visi mūsdienu autoražotāji, kas ES valstīs realizē savu produkciju, ir noteikuši, ka konkrētajam autotransportam ir jālieto iepriekš minētajiem standartiem atbilstoša degviela. Latvijas vietējos normatīvajos aktos noteiktās prasības (Ministru kabineta noteikumi Nr. 332 „Noteikumi par benzīna un dīzeļdegvielas atbilstības novērtēšanu”) nosaka būtiski zemākus minimālos kvalitātes kritērijus. Piemēram, Latvijas normatīvi neregulē ūdens piejaukuma daudzumu dīzeļdegvielā, kamēr ES standartos tas ir strikti regulēts. Iepircējs var pieprasīt apliecināt degvielas kvalitātes atbilstību konkrētiem standartiem.

IEGUVUMI:

MK noteikumi Nr. 332 dīzeļdegvielai neparedz noteikt divus īpaši svarīgus parametrus – ūdens un mehāniskos piemaisījumus, kas var radīt zaudējumus automašīnai vairāku tūkstošu latu vērtībā, bojājot motora sprauslas un degvielas padeves sistēmu.

MK noteikumi Nr. 332 dīzeļdegvielai neparedz noteikt tā dēvēto degvielas uzliesmošanas temperatūru (*flash point*). Ja tā ir zem standartā EN 590 noteiktās normas, palielinās ugunsdrošības riski.

MK noteikumi Nr. 332 dīzeļdegvielai neparedz noteikt degvielas spēju eļļot. Degviela ar sliktām eļļojošām īpašībām var nodarīt bojājumus dzinēja daļām.

MK noteikumi Nr. 332 benzīnam neparedz noteikt blīvumu. Līdz ar to pastāv iespēja realizēt benzīnu ar blīvumu zem standartā EN 228 noteiktās normas. Šāda benzīna izmantošana ievērojami palielina degvielas patēriņu.

Autoražotāju noteikto degvielas kvalitātes standartu neievērošanas dēļ auto tirgotājs var atteikties no garantijas, pamatojoties uz neatbilstošas kvalitātes degvielas lietošanu.

KRITĒRIJA PIEMĒROŠANAS VEIDI:

Kritērijs tiek vērtēts kā viens no saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem, piešķirot par šā kritērija izpildi papildu punktus.

KRITĒRIJS:

Auto mazgāšanas pakalpojuma pieejamība

APRAKSTS UN PIEMĒRI:

Lai arī degvielas iegāde un auto mazgāšanas pakalpojumi var tikt izdalīti kā atsevišķi iepirkuma priekšmeti, to apvienošana vienā iepirkumā var būt visai lietderīga. Iegādājoties abus pakalpojumus/preces no viena piegādātāja, kopējā atlaide var būt lielāka, kā arī ietaupās laiks un nav jābrauc papildu attālumš, lai nomazgātu auto-transportu, jo to var veikt tajā pašā DUS, kur autotransports uzpilda degvielu.

IEGUVUMI:

Laika, finanšu un citu resursu ieguldījums, veicot abas darbības – degvielas uzpildi un auto mazgāšanu, ja tas tiek darīts vienuviet. Maksa par auto mazgāšanu tiek iekļauta kopīgā rēķinā. Tāpat – iegādājoties kompleksi vairākus pakalpojumus, tirgotājs parasti piedāvā lielākas atlaides.

KRITĒRIJA PIEMĒROŠANAS VEIDI:

Kritērijs tiek vērtēts kā viens no saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem, piešķirot par šā kritērija izpildi papildu punktus.

KRITĒRIJS:

Darbības nepārtrauktība

**APRAKSTS
UN PIEMĒRI:**

Uzņēmumi vai organizācijas, kuru darbība saistīta ar autoparka izmantošanu 24 stundas diennaktī, 7 dienas nedēļā, un kam nepieciešama garantēta degvielas pieejamība, piemēram, dabas stihiju laikā, var noteikt objektīvi nepieciešamās prasības attiecībā uz DUS darba laiku. Vērtēšanai var izmantot papildu kritērijus attiecībā uz DUS uzņēmējdarbības nepārtrauktības nodrošināšanas risinājumiem, piemēram:

- DUS aprīkojums ar dīzelģeneratoriem elektrības padeves nodrošināšanai;
- efektīvas uzņēmējdarbības nepārtrauktības plāna esamība.

Šādas prasības var būt īpaši aktuālas glābšanas dienestiem, sabiedriskā transporta uzņēmumiem, preču piegādātājiem u. tml.

IEGUVUMI:

DUS darbības nepārtrauktība un garantēta degvielas pieejamība atbilstoši iepircēja vajadzībām. Iespēja izvairīties no situācijām, kad uzņēmumam tiek piemērotas līgumiskās sankcijas, jo tas nav varējis izpildīt līgumā noteiktās darbības, tādēļ ka nav iespējams iegādāties degvielu. Īpaši svarīgs šis kritērijs ir operatīvajam transportam.

**KRITĒRIJA
PIEMĒROŠANAS
VEIDI:**

Kritērijs tiek noteikts kā obligātā kvalifikācijas prasība.

KRITĒRIJS:

Video novērošana DUS

**APRAKSTS
UN PIEMĒRI:**

Palielinoties degvielas cenām, parādās tendence palielināties arī gadījumu skaitam, kad uzņēmumu darbinieki negodprātīgi izmanto uzņēmumu degvielas kartes (piemēram, uzpilda degvielu personīgajā autotransportā vai kannās).

DUS izvietoto videonovērošanas iekārtu ieraksti palīdz identificēt šādus negodprātīgas rīcības gadījumus (īpaši efektīvi tas iespējams kopā ar pirkumu monitoringu, sk. turpmāk).

IEGUVUMI:

Videoieraksts ir par pierādījumu gadījumā, kad uzņēmuma darbinieki rīkojas negodprātīgi. Šādu gadījumu identifikācija un savlaicīga novēršana var sniegt uzņēmumam būtisku finansiālu ieguvumu (līdzekļu ekonomiju).

Videonovērošanas sistēma būtiski uzlabo kopējo drošības situāciju DUS un tās apkārtnē, kas nav mazsvarīgi, domājot par uzņēmumu darbiniekiem, kuri izmanto DUS pakalpojumus.

**KRITĒRIJA
PIEMĒROŠANAS
VEIDI:**

Kritērijs tiek vērtēts kā viens no saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem, piešķirot papildu punktus tiem piegādātājiem, kas nodrošina video novērošanu un ieraksta saglabāšanu.

KRITĒRIJS: **Pirkumu monitorings un brīdināšana par aizdomīgiem darījumiem**

APRAKSTS UN PIEMĒRI: Atsevišķi degvielas tirgotāji piedāvā papildu servisu – pirkumu monitoringu, kas palīdz identificēt tās klientu – uzņēmumu vai organizāciju – darbinieku negodprātīgu rīcību attiecībā uz degvielas karšu izmantošanu (sk. iepriekš). Sistēma automātiski signalizē par uzpildēm, kas neatbilst pircēja iepriekš noteiktajiem kritērijiem (uzpildes apmērs, biežums, diennakts laiks, laiks starp uzpildēm u. tml.). Ja sistēma identificē šādus darījumus, degvielas tirgotājs par to informē klientu.

IEGUVUMI: Uzņēmumu darbinieku negodprātīgas rīcības gadījumu identifikācija un preventīvi veiktas darbības, kas var sniegt uzņēmumam būtisku finansiālu ieguvumu (līdzekļu ekonomiju).

KRITĒRIJA PIEMĒROŠANAS VEIDI: Kritērijs tiek vērtēts kā viens no saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem, piešķirot papildu punktus tiem piegādātājiem, kas nodrošina pirkumu monitoringu.

KRITĒRIJS: **Iespēja iegādāties degvielu ārvalstīs**

APRAKSTS UN PIEMĒRI: Gadījumā, ja iepircējam ir objektīva nepieciešamība iegādāties degvielu ne tikai Latvijas Republikas teritorijā, bet arī ārvalstīs (komandējumi, darījumu braucieni, sociālas aktivitātes u. tml.), konkursā var tikt iekļauta papildu prasība, lai konkursants nodrošina iespēju iegādāties degvielu attiecīgajās ārvalstīs.

IEGUVUMI: Iespēja ar vienu degvielas karti veikt norēķinu par degvielu un papildu pakalpojumiem (piemēram, maksas ceļu apmaksu, auto piederumu pirkumiem) ārvalstīs. Darījumi atspoguļojas vienā rēķinā.

KRITĒRIJA PIEMĒROŠANAS VEIDI:

- Kritērijs tiek noteikts kā obligātā kvalifikācijas prasība - tiek noteiktas ārvalstis, kurās obligāti jānodrošina iespēja degvielu iegādāties ar vienotu degvielas norēķinu karti;
- kritērijs tiek vērtēts kā viens no saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem, vērtējot katra pretendenta piedāvātās valstis, kurās tiek nodrošināta iespēja ar vienotu degvielas norēķinu karti iegādāties degvielu, piešķirot par to punktus.

ATSAUCES UZ IUB LĒMUMIEM: <http://www.iub.gov.lv/files/lemumi/lem197667.pdf> (lēmuma [1] daļa par iespējas iegādāties degvielu citās valstīs vērtēšanu saimnieciski izdevīgākajā piedāvājumā)

KRITĒRIJS:

Rēķinu apmaksas termiņi

**APRAKSTS
UN PIEMĒRI:**

Iepircējam var būt būtiski noteikt specifiskus norēķinu termiņus par veiktajiem pirkumiem, lai pilnveidotu naudas plūsmu un nodrošinātu pieņemtajam norēķinu ciklam atbilstošus maksājumu datumus. Uzņēmējdarbības vidē no pircēju skatupunkta tiek uzskatīts, ka izdevīgāks ir vēlāks norēķinu datums, jo tā naudas līdzekļi ilgāk atrodas pircēja rīcībā, ar iespēju tos vairākkārt apgrozīt, nodrošinot papildu peļņu.

IEGUVUMI:

Naudas plūsmas pilnveidošana. Naudas resursu cenas apsvērumi. Rēķinu apstiprināšanas procesa laikietaipība.

**KRITĒRIJA
PIEMĒROŠANAS
VEIDI:**

- Kritērijs tiek noteikts kā obligātā kvalifikācijas prasība;
- kritērijs tiek vērtēts kā viens no saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem. Piemēram, līdz 15 dienām 4 punkti; vairāk par 15 dienām 8 punkti u. tml.

**ATSAUCES
UZ IUB
LĒMUMIEM:**

<http://www.iub.gov.lv/files/lemumi/lem193045.pdf> (lēmuma [2] daļa par apmaksas termiņa vērtēšanas pamatotību saimnieciski izdevīgākajā piedāvājumā)

KRITĒRIJS: **Papildu pakalpojumu un preču pieejamība**

APRAKSTS UN PIEMĒRI: Iepircējs var noteikt papildu preces un pakalpojumus, ko nodrošina degvielas tirgotāji, kas saistīti ar drošību un auto ekspluatāciju:

- iespēja DUS uzpumpēt automašīnas riepas;
- ūdens pieejamība;
- auto preču pieejamība;
- eļļas, smērvielas.

IEGUVUMI: Laika ekonomija, veicot vairākas darbības vienkopus. Finanšu līdzekļu ekonomija, saņemot atlaidi gan degvielai, gan auto ekspluatācijai nepieciešamajiem produktiem un pakalpojumiem. Pasūtītāja drošība, nodrošinot dažādu tehnisko šķidrumu iegādi, kā arī bezmaksas gaisa uzpildi riepām, ūdeni auto logiem un lampām.

KRITĒRIJA PIEMĒROŠANAS VEIDI:

- Kritērijs tiek noteikts kā obligātā kvalifikācijas prasība;
- kritērijs tiek vērtēts kā viens no saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem.

KRITĒRIJS: **ISO standartu ievērošana**

**APRAKSTS
UN PIEMĒRI:**

Atbilstība ISO 9000 (procesiem), ISO 14000 (videi) standartiem.

IEGUVUMI:

Pasūtītājam, kurš ir izvirzījis mērķi par vides aizsardzību, dod priekšrocības vidi saudzējošai uzņēmējdarbībai un sadarbībai ar uzņēmumiem, kas ievēro ISO 14000 standartā noteiktās vides aizsardzības prasības.

ISO9000 sertifikāts ir garants, ka visi procesi uzņēmumā ir vērsti uz to, lai pasūtītājs saņemtu atbilstošas preces un/vai pakalpojumus, ko nodrošina ISO9000 noteikto procesu ievērošana.

**KRITĒRIJA
PIEMĒROŠANAS
VEIDI:**

- Kritērijs tiek noteikts kā obligātā kvalifikācijas prasība;
- kritērijs tiek vērtēts kā viens no saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem.

KRITĒRIJS:

Saimnieciskajai darbībai atbilstošs un ērts DUS teritorijas plānojums

**APRAKSTS
UN PIEMĒRI:**

Vadoties no saimnieciskās darbības un kopā rakstās specifikas, pasūtītājam var būt svarīga DUS teritorijas kapacitāte, piemēram, iebraukšana bez šķēršļiem un brīvas manevrēšanas iespējas DUS teritorijā, lai tiktu nodrošināta degvielas uzpilde dažādu veidu traktortehnikai, autobusiem, smagajiem kravas auto, meža tehnikai u. c.

**PAPILDU
INFORMĀCIJAS
IEGŪŠANAI
REKOMENDĒJAM
IZMANTOT:**

- *S.I. No. 329/2006 – European Communities (Award of Public Authorities' Contracts) Regulations, 2006*
- EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2004/18/EK, (2004. gada 31. marts) par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru
- EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2004/17/EK, (2004. gada 31. marts), ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs
- ISO 9000 standarts
- ISO 14000 standarts
- Degvielas kvalitātes direktīva (98/70/EK) ar direktīvām – pielikumiem (2009/30/EK) un (2009/28/EK)
- Īrijas valdības izstrādātās vadlīnijas "Retail planning. Guidelines for Planning Authorities." (2005)
- *The International Council On Clean Transportation, "Best Practices for Fuel Quality Inspection Programs", Working Paper No. 2011-11 (ASV, Japānas un AK pieredzes analīze)*

Informāciju apkopojā SIA *Statoil Fuel & Retail Latvia*.